

Motion till riksdagen 2025/26:4116

av Mats Berglund m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:217 Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2025/26:217 Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar.

Motivering

Miljöpartiet delar regeringens uppfattning att korruption, maktmissbruk och otillåten påverkan i offentlig verksamhet måste bekämpas kraftfullt. Just därför måste lagstiftningen vara träffsäker, rättssäker och proportionerlig. Regeringens förslag om ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar lever inte upp till det kravet.

Flera remissinstanser har mycket tydligt avstyrkt förslaget. TCO, LO och Saco framhåller att det redan i dag finns ett väl etablerat system för ansvarsutkrävande genom straffrätt, arbetsrätt, disciplinansvar och tillsyn. Dagens problem i offentlig verksamhet löses därför inte genom att flytta över ett större straffrättsligt ansvar på enskilda tjänstepersoner. Tvärtom riskerar fokus att flyttas från bristande organisation, otillräckliga resurser och svaga kontrollsystem till den enskilde handläggaren.

Miljöpartiet delar remissinstansernas kritik mot det nya brottet missbruk av offentlig ställning. Regeringens föreslagna bestämmelse är alltför vid och otydlig. Den riskerar att skapa osäkerhet om vilka handlingar som faktiskt är straffbara och öppnar för svåra gränsdragningar. Det är inte en hållbar väg i straffrätten. LO och Saco varnar för att förslaget blir oproportionerligt i förhållande till de problem som utredningen har identifierat och TCO pekar på risken för godtyckliga bedömningar och ett större tryck på rättsväsendet.

Miljöpartiet ser också allvarligt på de praktiska konsekvenser som flera remissinstanser lyfter. TCO och Saco varnar för att ett utökat straffansvar kan leda till ökad rädsla, större försiktighet och att en tystnadskultur växer fram på fler arbetsplatser. Det riskerar i sin tur att ge längre handläggningstider, mer detaljstyrning och sämre möjligheter att rekrytera och behålla kompetent personal i offentlig sektor. En stark

demokrati behöver självständiga och professionella tjänstepersoner som vågar använda sin kunskap och sitt omdöme, inte en ordning som driver fram tystnadskultur och defensivt beslutsfattande.

Miljöpartiet vill stärka tilliten till det offentliga genom förebyggande arbete mot korruption, bättre kontrollmekanismer, starkare skydd mot otillåten påverkan och goda förutsättningar för offentliganställda att göra rätt från början. Det är en bättre väg än att införa en bred och otydlig straffbestämmelse. Propositionen bör därför avslås.

Mats Berglund (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jan Riise (MP)